

Ο ήλιος είχε βασιλέψει πριν από αρκετή ώρα. Ο γεροντάς Νάθαν Βαΐς, πλούσιος Έθραϊός εμπόρος, έτοιμαζόταν να φάει και να κοιμηθεί—κοιμόταν με τις κότες ο έξηνταεβδόνης, για να μην καίει φως τη νύχτα—δταν ένα χτυπήμα άκούστηκε στην πόρτα του.

“Έτρεξε ν’ ανοίξει, κι είδε έναν γέρο, κατάνοχο κι εξαντλημένο, να κούταται στο κατώφλι της πόρτας του.

—Τί θέλεις; τόν ρώτησε.

—Είμαι άρρωστος, άφεντικό, και ζητάω κάπου να περάσω τη νύχτα μου... Μου είπαν πως είσαι κι' εσύ Έθραϊός, όπως κι' εγώ, κι' ήρθα να με φιλοξενήσης άπόψε...

Ο Νάθαν Βαΐς τόν κούταξε καλύτερα, και σκέφτηκε να τόν διαώξει. “Άμέσως όμως μετανόησε, και τού είπε:

—Νά, πήγαινε εδώ πλάι στον σταύλο μου, και κοιμήσου... “Η κοπριά είναι ζεστή, τα βόδια είναι ήμερα, κι' είμαι βέβαιος πως θα αναπαυθείς θαυμάσια άπόψε!...

Ο δυστυχισμένος γέρος, μην μπορώντας να κάνει και άλλο-ως, τράβηξε τόν σταύλο. Πραγματικά δέ αναπαύτηκε τόσο καλά εκείνη τη νύχτα, ώστε, όταν ξημέρωσε, τόν βρήκαν πεθαμένο.

“Η Έθραϊκή κοινότης ανέλαβε να τόν ένταφιάσει με δαπάνες της, γιατί ο άμοιρος γέρος ούτε συγγενείς είχε, γνωστούς στην πόλι εκείνη και γιατί ακόμα δέν βρήκαν άπάνω του ούτε μία πεντάρα.

“Άμέσως ένας αντίπρόσωπος του προέδρου της κοινότητος, καθώς και δυο ραββίνοι, πήγαν στο σταύλο του Νάθαν Βαΐς για να συντάξουν το πρακτικό τών εξόδων της κηδείας. “Ενώ όμως, σύμφωνα με τά έθιμα, δυο γρηές είχαν γυμνώσει τó πτώμα του άγνώστου και τόπλεναν με κρασί, ένας άπ' τούς ραββίνους πρόσεξε ότι στο ένα δάχτυλο του άριστερού χεριού του ύπληρε μία μικρή πληγή, σκεπασμένη με έπίδεσμο. “Όταν δέ έβγαλαν τόν έπίδεσμο, για να την εξετάσουν καλύτερα, είδαν ένα χαρτάκι, τό οποίο έγραφε τά εξής:

“Κάποτε θα με βρούν νεκρά... Πειθάνω από κάποια παλιά δηλητηριασμένη πληγή που έχω... Στην τσέπη μου υπάρχουν πεντακόσια φλωρίνια.

“Άμέσως ή έπιτροπή κάλεσε τόν Νάθαν Βαΐς, κι' ο ένας άπ' τούς δυο ραββίνους τόν ρώτησε άσπληρά:

—Άκούεις τί γράφει τό χαρτάκι; Που είναι τά 500 φλωρίνια;

“Ο Νάθαν Βαΐς έγινε έξω φρενών, μόλις άκουσε τήν κατηγορία αυτή, κι' αναστάτωσε γή και ούρανό με τούς όρκους του. Βεβαίως πως ούτε φλωρίνια βρήκε ποθενά, ούτε κι' ήξερε τίποτε για τό ζήτημα αυτό.

“Η έπιτροπή τότε κλειδώθηκε μαζί με τόν νεκρό σ' ένα δωμάτιο τού σπιτιού του Βαΐς, κι' άρχισε να συσκέπτεται για τήν άλλότητα αυτή ή πόθεο.

Και μά τόν Έλεωθά, άζειζε τόν κόπο μιας συσκέψεως αυτή ή ύπόθεο. “Αν έθρισκαν τά 500 φλωρίνια, όχι μόνον τό ταμείο της κοινότητος δέν θα έξόθεσε για τήν κηδεία, άλλα και θα πούτιζε γενναία με τό περισσείμιά τών!

“Υποαρίζονταν όλοι, πως θα τά σοφύρωσε ο Νάθαν. Σκέφθηκαν να τόν πάνε στο δικαστήριο, άλλα τί θάβγαινε μ' αυτό; Μή τί άποδείξει, θα τόν κατηγορούσαν; “Εναν όρκο νά δινε ο Νάθαν κι' άμέσως θ' άθαιωνόταν άπ' τούς δικαστάς!

“Αποφάσισαν λοιπόν να ένεργήσουν μόνον ταν, κι' άνάθεσαν τή φροντίδα αυτή στον έναν άπ' τούς τρείς ταν: Στόν εύφροστατο δηλαδή κι' άρχικατέρηγο αντίπρόσωπο του προέδρου, τόν έμπορο Σίμων Βαισάβρ.

“Άμέσως ο Σίμων κάλεσε τόν Νάθαν και τού είπε άσπληρά:

—“Άκούσε, παμφίλτατε... Άπόψε, κατά τά μεσάνυχτα ακριβώς, θα πάρης μαζί σου δυο μάρτυρες γνωστούς μας και γνωστούς σου, και θα μπής στον νεκρικό θάλαμο τού γέρου... Θα πληρώσης τό πτώμα του, θα πιάσης με τά δυο σου χέρια τό άριστερό του χέρι... έξέρεις, εκείνο τό πληγωμένο... και θα όρκισθής δυνατά, λέγοντας: «Σου όρκίζομαι, νεκρέ μου γέροντα, πως

ΕΒΡΑΪΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΡΘΟΥΡΟΥ ΛΕΒΙΣ

Ο ΟΡΚΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΝΥΚΤΙΟΥ

φοβήθηκε μην προδοθί κι' άποκρίθηκε:

—Σύμφωνος!.. Συμφωνάτατος!... Θ' άποδείξει άπόψε τήν άθωότητά μου!

Οι άλλοι δέχθησαν με ύποκριτική χαρά τή βεβαίωσή του, κι' άρισαν όλοι μαζί τούς δυο μάρτυρες—άξιόπιστα και πασίγνωστα μέλη της κοινότητος—οι όποιοι θα παράστεκαν στον όρκο τού μεσονυκτίου.

“Η άρισμένη ώρα έθρασε κάποτε, άπαισία κι' άγωνιώδης για τόν Νάθαν. Στό πιο μικρό και στενό δωμάτιο τού σπιτιού του ήταν έσπλωμένο τό πτώμα του νεκρού, κι' ένα κατάλευκο σεντόνι ήταν γύρω του καλοδιπλωμένο.

Σέ μία γωνία τού δωματίου, τρεμόθυσε ένα καντηλάκι με μισοκαμένο τό φητίλι του και σωμένο τό λάδι του.

Οι δυο μάρτυρες στάθηκαν στη μισανοιχτή πορτούλα τού νεκρικού θαλάμου, ίσα-ίσα για να άκούσχη καθαρά τόν όρκο τού Νάθαν, κι' εκείνον τόν άρρησαν να προχωρήσει μόνος.

Στάθηκε λίγο και μηχανικά σκούπισε τόν κρόο ήρώτα του μετώπου του. Τά γόνάτα του έτρεμαν. Μέσα στην ταραχή του όμως σκέφτηκαν, πως εκεί κοντά τού οι μάρτυρες θάβλεπαν τούς διατάγμούς του και θα ύποψιαζόντουσαν.

“Εοφίσε λοιπόν τό κουράγιο και τά δόντια του και πλησίασε περισσότερο τόν νεκρό.

“Εοκμψε στα γέλια του, τά εσοκείπασε όλότελα άπ' τó σεντόνι, μά δέν είχε και τί δύναμη να ψάξή ποιά άπ' τά δυο ήταν τό πληγωμένο!

Χούφτωσε λοιπόν στην τυχή τού ένα άπ' τά δυο, και με φωνή τήν όποια προσπαθούσε να κάνει σταθερή, άπάγγειλε τόν συμφωνημένο άπό πριν όρκο.

Μόλις όμως τόν τελείωσε με τήν ψυχή στα χείλη, κι' έκανε να φύγη βιαστικά από εκεί μέσα, καρφώθηκε εσοφικά στη θέοι του και μούγκρισε ανατριχιασμένος: “Ενοιωσε, τί στιγμή εκείνη, τό χέρια τού νεκρού να ζεσταίνονται άπότομα και να τόν κρατούν σφιχτά άκίνητον! “Εξάλλος, τινάχθηκε βίαια, για να ξεφύγη τό μακάθριο σφιέμα, μά εκείνο δυνάμειν περισσοτέρα σε κάθε προσπάθειά του.

Εσοφνισε τότε με κραυγή τρελόλο:

—“Ελεος, γέροντά μου, έλεος!... Για τόνομα τού Έλεωθά, λυπήσου με!... Έγώ τάκλεψα τά λεπτά σου, μά θα στα έπιστρέψω... Χαμένα στην κοπριά τά έχω... Δέν λείπει ούτε φλωρίνια...

“Ενα γέλιο ταντραχτό άντήχησε άπ' τό στόμα τού... νεκρού, και τό σφιέμο τών χεριών τού Νάθαν χαλάωσε άπότομα. “Εκείνος ο άμοιρος, με σηκώματα τά μαλλιά του άπ' τήν ανατριχίλα, και με χαμένη τήν ίσορροπία του άπ' τό άπότομο χαλάωμα τού σφιέματος, έκανε δυο-τρείς τομπές κομικοτραγικές κι' έπειτα τβθαλε τό πόδια, ούρλιάσοντας σαν κολασμένος!

Λίγες στιγμές άργότερα, ο νεκρός... σηκώθηκε, σκαμμένος στα γέλια κι' άντάμισε στο διάδρομο τούς δυο ραββίνους και τίς γυναικοίλες τού λαού, που είχαν μαζευθεί να τόν εαγρυνπήσουν!

“Εβγαλε τότε τά ψεύτικα γένηα του, κι' όλοι άπόρρησαν—έκτος βέβαια άπ' τούς δυο ραββίνους—βλέποντας μπροστά τους τήν παμπόνηρη μούρη τού Σίμωνος Βαισάβρ, καθώς και τό σαρκαστικό χαμόγελό του!

“Η συνέγεια είναι εύκολονόητη. Για φλωρίνια βρέθηκαν κάτω άπ' τήν κοπριά, ο άτυχος γέρος κηδεύθηκε άξιοπρεπώς και τό σεβαστό ύπόλοιπο τών χρημάτων περιήλθε στο κοινοτικό ταμείο.

“Όσο για τόν κατηγάρη Νάθαν Βαΐς, αναγκάστηκε να ξεπουλήση τά υπάρχοντά του και να έγκατασταθί σε άλλη πόλι, γιατί τού ήταν αδύνατο να σταθί σε γλωρό κλαδί άπ' τήν καθημερινή κοροϊδία τών συμπολιτών του!

Ο Νάθαν Βαΐς έγινε έξω φρενών...